

Risico's vergrijzing grondwater door aanleg bodemenergie systemen

▶▶ Webinar Waterkwaliteit op de kaart

Mariëlle van Vliet (TNO)

►► Factsheet

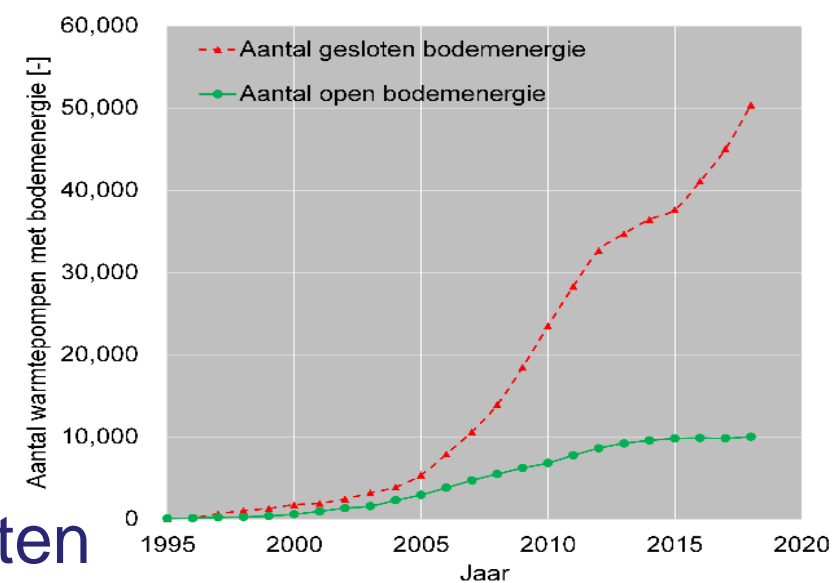
- Titel: Effecten open en gesloten bodemenergiesystemen op grondwaterkwaliteit
- Auteurs:
  - Gilian Schout, Martin Bloemendal (KWR)
- Kwaliteitsborging:
  - Hilde Passier, Wilko Verweij, Annemieke Marsman (Deltares)
  - Jasper Griffioen, Joris Dijkstra, Mariëlle van Vliet (TNO)
  - Niels Hartog (KWR)

▶▶ Inhoud

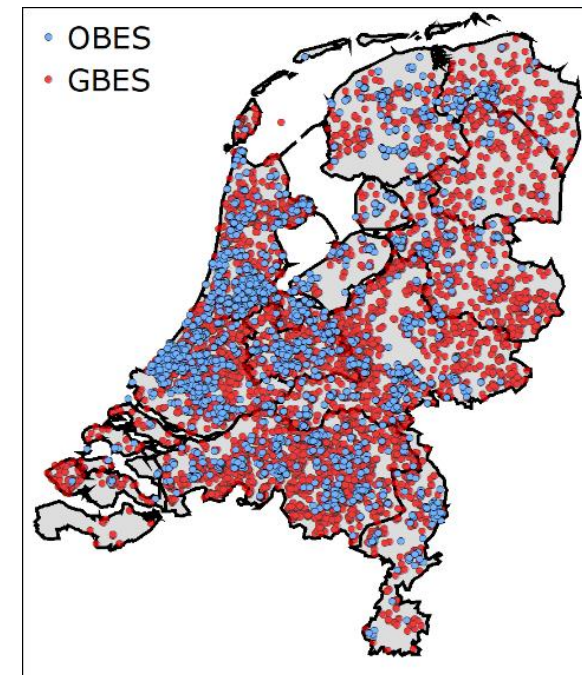
- Inleiding BES
- Technische kenmerken
- Effecten en risico's:
  - Door aanleg
  - Bij exploitatie
  - Na beëindiging van het gebruik
- Kennisleemten
- Handelingsperspectieven

►► Inleiding

- Grootschalige toepassing open (OBES) en gesloten (GBES) bodemenergiesystemen
- Toepassing groeit door i.v.m. duurzaamheidsdoelen
- Bodemenergiesystemen bevinden zich vooral in de stedelijke omgeving
- Binnen grondwaterbeschermingsgebied (in 2012):
  - 17 OBES
  - 52 OBES < 500 m

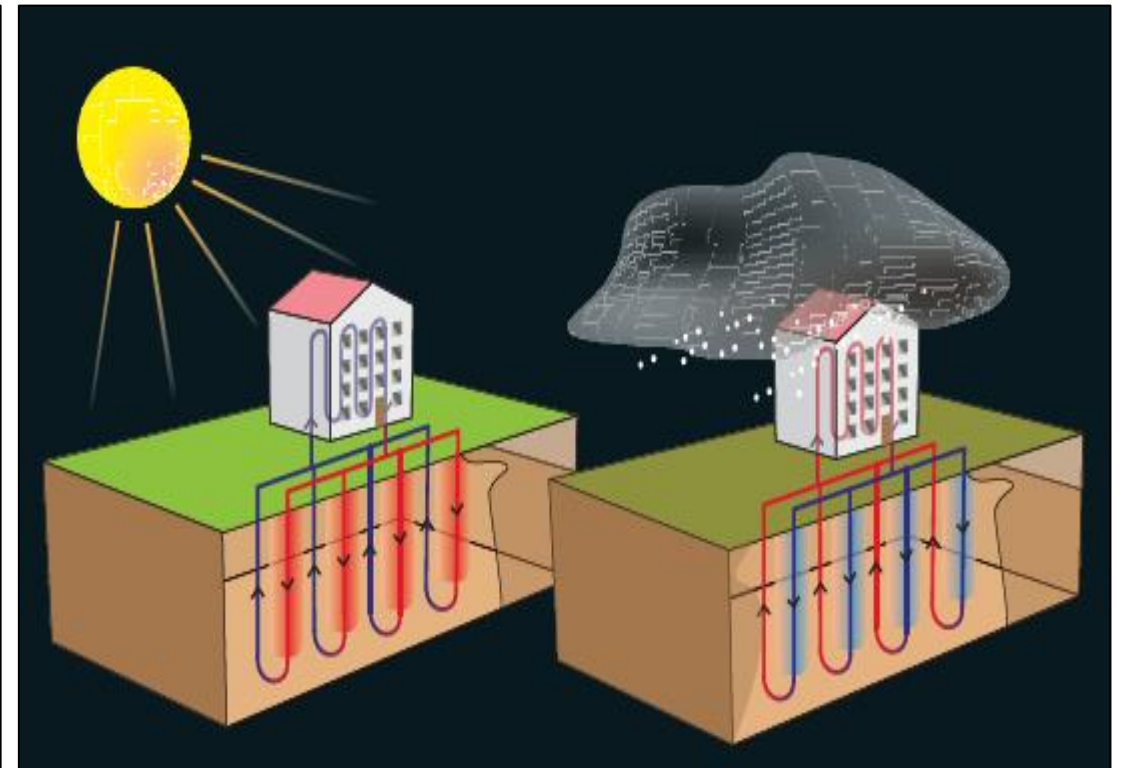
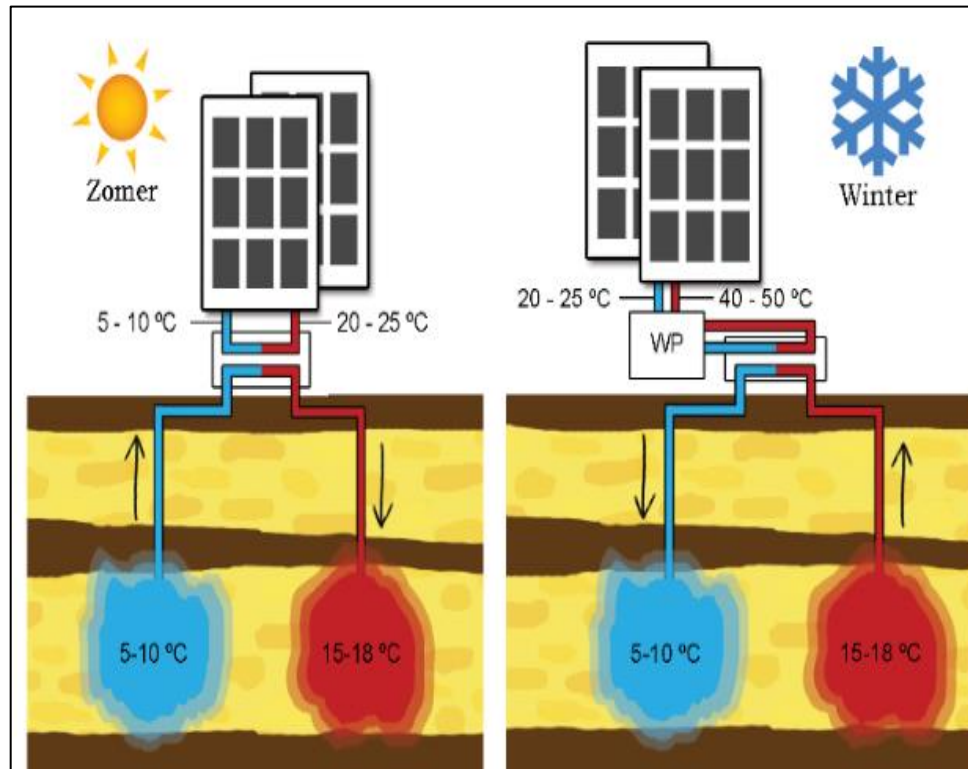

Bron: Vereniging Warmtepompen en CBS

Vermelde GBES en vergunde OBES in Nederland
(Bron: Nationaal Georegister)

►► Technische kenmerken

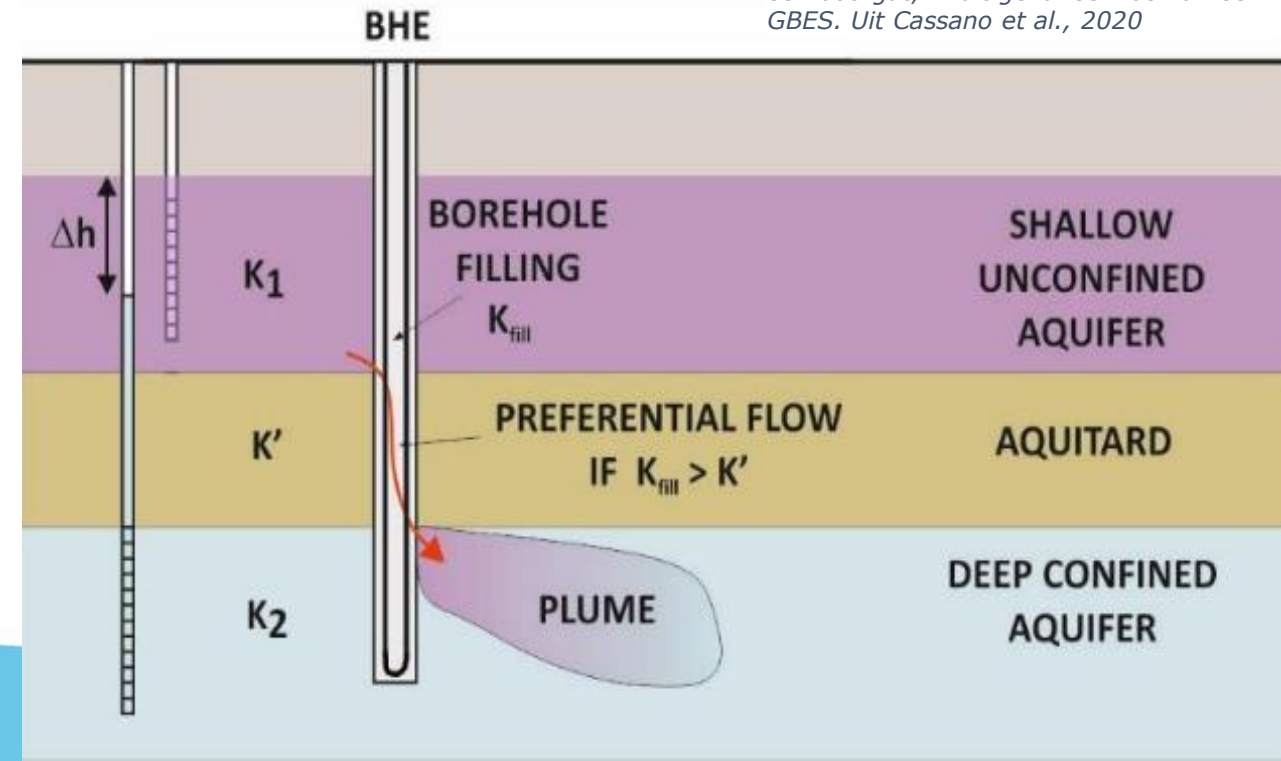

*Schematische weergave van een open (links) en gesloten bodemenergiesysteem (rechts) in de winter en zomer.
Bron rechterfiguur: Bloemendal en Mathijssen, 2013.*

►► Effecten en risico's door aanleg

- Effecten gebruik boorspoeling en verontreinigd werkwater
- Risico van kortsluitstroming en verspreiding verontreinigingen door inadequate afdichting scheidende lagen

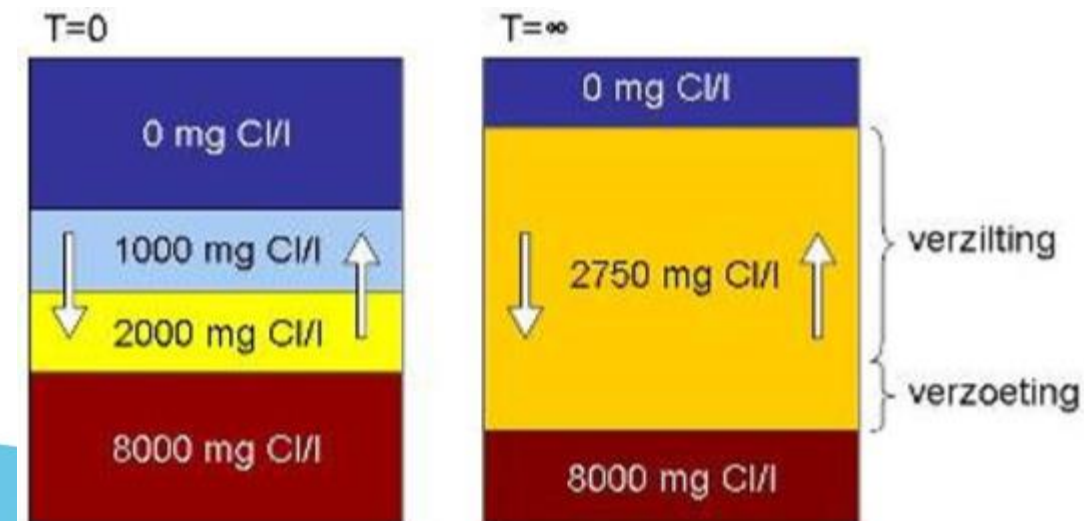
Schematische weergave grondwater verontreiniging door kortsluitstroming langs een inadequaat afgedichte lus voor een boorgat, in dit geval een lus van een GBES. Uit Cassano et al., 2020

►► Effecten en risico's bij exploitatie

- Effect van temperatuur op de chemische samenstelling grondwater
- Effect temperatuur op microbiologie
- Vermenging grondwater door exploitatie OBES
- Lekkages uit installaties

Illustratie van mogelijke effect vermenging veroorzaakt door een OBES systeem in een watervoerend pakket met een niet lineaire chloride verdeling. Uit: Meer Met Bodemenergie (2012a).

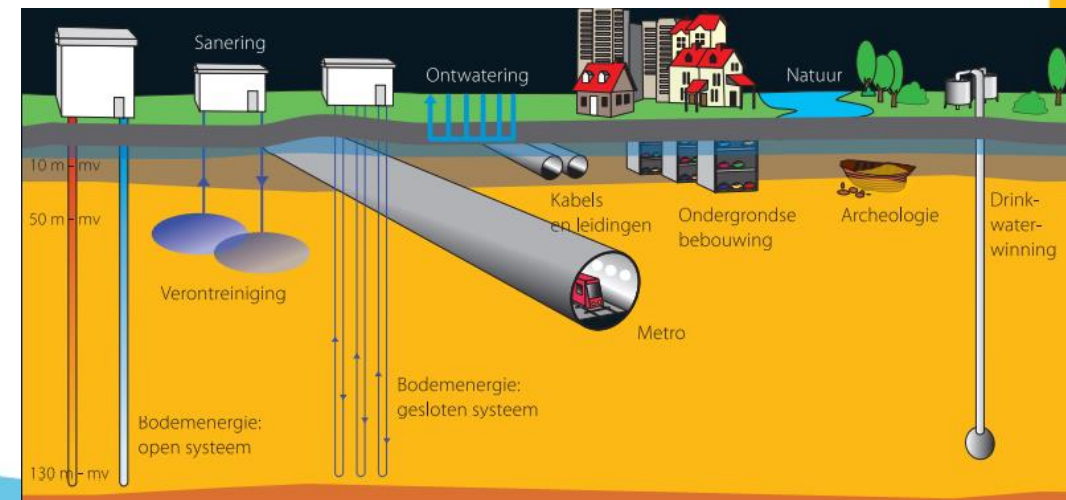
▶▶ Effecten en risico's na beëindiging

- Risico's worden via het 'Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen' beheerst
- Achterblijvende PE bodemlussen, echter niet schadelijk
- Risico kortsluitstroming en verspreiding van verontreinigingen door inadequaate afgedichte scheidende lagen

►► Kennisleemten

- Algemeen:
  - Veilige inpassing met andere grondwatergebruikers verder onderzoeken
- OBES:
  - Risico's van verspreiding van verontreinigingen door clusters van OBES (negatief en positieve effecten..?)
- GBES:
  - Beperkte inzicht in de kansen voor het daadwerkelijk optreden van de negatieve effecten
  - Gebrek aan informatie!

Andere belangen in de ondergrond (uit: SIKB cahier, 2013)

▶▶ Handlingsperspectieven GBES

- Strenger toezicht op de naleving protocollen
- Sterk verbeterde informatievoorziening
- Volledig aanvullen van boorgaten met ondoorlatend materiaal
- Gebruik van milieuvriendelijke middelen voor de chemicaliën in circulatievloeistof of verdere beperking van toegestane additieven
- Dieptebeperking voor het boren

▶▶ Handelingperspectieven OBES

- Vooronderzoek naar risico's op menging van verschillende grondwatertypen en verspreiding verontreiniging in beeld brengen
- Provincies hebben mogelijkheden om aanvullende preventie- of monitoringsvoorschriften op te nemen

Foto: BodemenergieNL

►► Bedankt voor uw aandacht

